

Un estudi de la UIB palesa quin gran negoci és per al conjunt social de les illes Balears, un fet desconegut fins ara.

A les illes Balears la consideració cap a la pròpia universitat pública no ha estat gaire bona, tradicionalment. Els polítics sempre l'han tinguda arraconada amb uns pressuposts esquivats. Val a dir, per exemple, que algun any el pressupost previst per a IB3 –la ràdio i la televisió balear– ha estat més alt que no el destinat a la Universitat de les Illes Balears (UIB); el darrer exercici, pràcticament és la mateixa quantitat. Una dada que palesa prou bé quina poca consideració que té el món polític envers la UIB. I en temps

La UIB es reivindica

de crisi com els actuals, la probabilitat que la universitat pugui augmentar el pressupost és una quimera. Més aviat al contrari. Si enguany ja s'ha hagut d'estreñer la bossa, l'any 2011 les perspectives són encara més fosques:

la previsió és una retallada del 7,5%. Això sí, tots els polítics s'omplen la boca que ells –sense cap excepció, sense diferències– defensen i defensaran la societat del coneixement, més i més recerca, desenvolupament i innovació (la famosa R+D+I). Però com es pot fer aquesta defensa si es retalla el pressupost de l'única universitat pública de les Balears?

Autoreivindicació. Per ventura faria que es faci córrer la idea que la UIB és molt cara, que no és rendible, i de segur que faria que li retallin els diners, la rectora de la universitat balear, Monserrat Casas, va encarregar a l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques un estudi anomenat "La contribució socioeconòmica de la Universitat de les Illes Balears". Els directores del treball han estat José Manuel

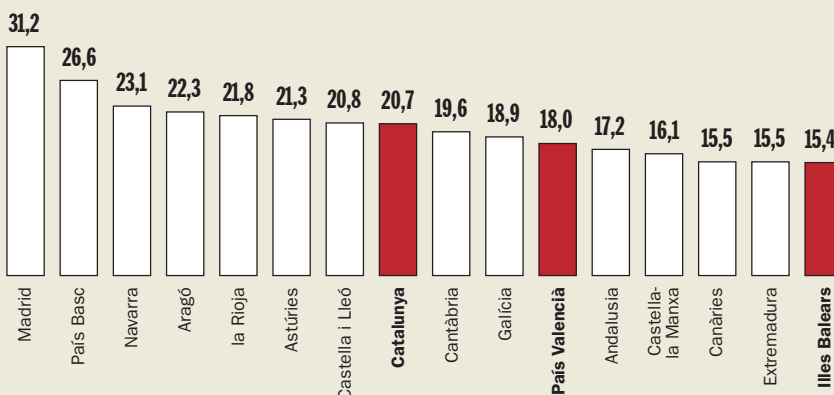
Renunciar a guanyar el futur

Si el coneixement és l'aposta de futur més adequada per a una societat, s'ha de concloure que la societat balear no aposta gaire pel seu futur. La Universitat de les Illes Balears (UIB) ha fet pública aquesta comparació que deixa en evidència que les Balears és l'autonomia amb menys persones titulades universitàries de tot l'estat espanyol. La situació dels altres dos territoris dels Països Catalans en relació amb la mitjana espanyola (20,7%) no és tampoc extraordinària: Catalunya és just a la mitjana i el País Valencià una mica més de dos punts per sota, però almenys mantenen nivells raonables, mentre que la dada de les Balears s'enfonsa a més de cinc punts per sota de la mitjana.

L'abandonament escolar és un factor important a l'hora d'explicar la vergonyosa situació de les Illes. Durant una dècada i mitja, bona part dels al·lots que haurien d'haver seguit els estudis s'estimaren més d'entrar en un mercat laboral fàcil, atrets per feines de baixa qualificació relativament ben pagades. El resultat social ha estat que les Balears han perdut un grapat de generacions de potencials titulats

Població amb estudis universitaris

Persones de 24 anys a 65. Dades en percentatge.

superiors que no podrà recuperar. Ja fa deu anys que l'ex-conseller d'Educació i Cultura del govern del pacte de progrés (1999-2003), Damià Pons (PSM), va alertar del fenomen de l'abandonament escolar prematur, de l'aprimament del nínxol de població amb estudis universitaris i de les implicacions terribles que tindria a llarg termini, si no hi havia reacció, per a la societat balear. Tanmateix, va ser com una veu enmig del desert.

No hi hagué reacció. Ha passat més d'una dècada i durant aquest temps s'han continuat perdent generacions de potencials universitaris. A vegades les comparances són odioses, però necessàries: amb una població semblant a la de les Balears, Múrcia té quasi el triple d'estudiants universitaris que les Illes. Si l'aposta pel coneixement és el millor instrument per guanyar-se el futur, la societat illenca renuncia a aquest futur.

Pastor i Carlos Peraita. Ambdós es desplaçaren a Palma recentment per a fer la presentació pública de l'estudi, en un acte en què foren acompanyats de la rectora i de Màrius Rubiralta, secretari general d'Universitats del Ministeri d'Educació espanyol. Val a dir que d'estudis com aquest se n'han fet alhora –o se'n fan– per a algunes altres universitats.

La conclusió de l'estudi per al cas de la UIB no pot ser més contundent. La universitat pública retorna a la societat 3,7 euros per a cada euro que l'administració hi inverteix. És a dir, que la rendibilitat és molt alta. I això malgrat ser una de les universitats més mal finançades de tot l'estat espanyol. Seguint les conclusions de l'estudi, resulta que la UIB és responsable directament o indirectament d'una tercera part del creixement econòmic mitjà que s'ha produït a les Illes aquesta darrera dècada. La universitat contribueix a l'augment de la recaptació fiscal en uns 228 milions d'euros. És a dir, 2,5 vegades el cost que té per a les arques públiques segons el pressupost de l'any 2010 per a la UIB. Aquesta dada, segons José Manuel Pastor, s'explica perquè els titulats superiors tenen a les Balears un ingressos mitjans molt alts (més del 50% que els titulats en estudis secundaris); dividint la quantitat que les arques públiques reben pels impostos d'aquests titulats entre l'aportació del govern a la UIB s'obté aquesta conclusió.

A més, l'activitat generada per la universitat implica una injecció anual d'uns 196 milions, derivats de la despesa de la universitat i de la que fan els estudiants, les visites i els assistents als congressos organitzats per la institució. Per una altra banda, l'estudi recull que la UIB representa per a l'economia il·lenca una producció addicional anual per valor de 624 milions, una renda de 240 milions –és a dir, el 0,91% del PIB de les Illes– i genera o manté 7.133 llocs de feina, que representen l'1,41% de tota l'ocupació de les Balears. També contribueix a fer créixer la taxa d'activitat d'un 1,04% i a reduir la desocupació d'un 0,3%. La UIB, igualment, contribueix a augmentar les ofertes d'ocupació de 3.712 llocs de feina. La conclusió de l'estudi assegura que

Montserrat Casas, la rectora de la Universitat de les Illes Balears, va encarregar un estudi que demostra que la UIB retorna a la societat balear 3,7 euros per cada euro que hi inverteix l'administració.

sense totes aquestes contribucions que fa la UIB a la societat balear, la renda per cap il·lenca seria d'un 6,2% inferior a l'actual.

A la presentació de l'estudi, la rectora, Montserrat Casas, a més de reivindicar el paper bàsic que té la UIB a la societat balear, va voler deixar clar que la situació econòmica que travessa la institució és "molt difícil" de resultes de les retallades de pressuposts. Aquesta minva de recursos i el fet que el nombre d'estudiants vagi creixent –una bona notícia: aquest

curs té quasi 20.000 matriculats– porta a una situació límit. D'aquí ve que l'equip rectoral estudiï d'imposar per al curs vinent un eixamplament dels *numerus clausus* a graus que fins ara no en tenien. Per exemple, és previst que el curs 2011-2012 la limitació de places afecti tots les enginyeries, bioquímica i és possible que també alguns graus de disciplines humanístiques com ara història, història de l'art o geografia.

Miquel Payeras